

dar flera sammansättningar, såsom: Gjut-, Stöp-, Pappers-, Sockerform, m. fl. — *b*) (boktr.) De sammansatta stilkolumner, som tillhöra ena sidan af ett ark, hvilket skall tryckas. — *c*) Kloss, hvarefter något formas, t. ex. en hattform. — *Syn.* Modell. — *d*) (pappersbr.) En emot arkets storlek och skapnad svarande träram, inuti hvilken är spänd en flätning eller väf af metalltrådar, hvilka tillsammans med ramen bilda ett slags sil, hvarmed pappersmassan upphämtas ur kypen. — *e*) Af formskärare skuren träskifva, hvarmed tryckningen sker vid ett kattanstryckeri.

FORMA, färrma, f. 1. (bergsv.) 1) Trattformig pjes af koppar eller jern, som är inpassad i en smedjehård eller masugn, på det sätt, att luften ifrån blåsmaskinen eller blåselgarna genom öppningen i dess nedre, utåt vända ända inströmmar på elden. — 2) (vid stålbränning) Rör af ler, som insättes i nedre ändan af piporna till en stålugn.

FORMA, färrma, f. 1. (lat.) *Pro f.*, för syn skull.

FORMA, färrma, v. a. 1. 1) Gifva form. *Krummakaren f-r sina kärl, och gifver dem hvilken form han behagar. Vid skrifning f. bokstäfverna väl. F. tegel. F. af, se Afforma.* — *Syn.* Bilda, Skapa. — 2) Gjuta, stöpa i form. *F. tynljust.* — 3) Bereda den för gjutning nödiga formen. — 4) (fig.) Bilda, dana.

FORMAFVIKELSE, f. 3. Afvikelse från den regelmessiga formen. *Ett ords f.*

FORMALISERA SIG, v. r. 1. (fr. *se Formaliser*) *F. sig öfver*, förklara sitt missnöje, visa sig stött öfver formen eller sättet, huru något sker.

FORMALIST, färrmalist, m. 3. (fr. *Formaliste*) Den, som noga binder sig vid formen, vid det yttre, vid antaget bruk.

FORMALITER, färrmalitr, adv. (lat.) I vanlig form, på vanligt sätt.

FORMALITET, färrmalitet, f. 3. (fr. *Formalite*) Yttre antaget bruk, som måste iakttagas vid en juridisk handling, för att den skall äga laga giltighet. *Iakttaga alla f-er. Öppna ett testamente med vanliga f-er.*

FORMAN, förmänn, m. 3. pl. — *män.* En, som forslar varor, antingen som yrke eller blott för tillfället. Ordet är mer omfattande än *Förbonde*, och inbegriper äfven dem, som göra varors forsling till yrke, såsom i flera europeiska länder.

FORMANDE, färrmannde, n. 4. Handlingen, förfarandet, då man formar. Jfr. *Forma*.

FORMARE, färrmare, m. 3. (tekn.) 1) Arbetary i en pipfabrik, som med en smal ten genomborrar den af pipmassan bildade valsen ända till piphufvudet, och sedan inlägger den i pipformen. — 2) En rund, spetsig träpinne, hvarmed stickes hål i formor (bem. 2).

FORMAT, färrmåt, n. 3. o. 5. Längden och bredden af en bok. *Stort, litet f.* Har flera sammansättningar, såsom: Folio-, Quart-, Oktav-, Fickformat, m. fl.

FORMATION, färrmatschön, f. 3. 1) Bildning, daning. — 2) (geol.) *a*) En stenarts bildningssätt i afseende på dess uppkomst. — *b*) Samteliga de jord- och bergarter i massa, som synas hafva blifvit bildade på samma tid och äfven på de aflägsnaste trakter förete spår af samma bildningsprocess.

FORMATSLAGNING, färrmåtslagning, f. 2. (bokb.) Den sista slagningen med slaghammaren, sedan alla arken blifvit falsade och hoplagda.

FORMBACK, färrmbäck, m. 2. Ett slags redskap vid råsockrets raffinering i sockerbruk.

FORMBORD, n. 3. (tekn.) Ett slags enkom inrättadt bord, hvarpå blyplåtar formas.

FORMBROTT, n. 3. sing. (tekn.) Hvad som vid garning af koppar fäster sig kring formuren.

FORMBRÅDE, n. 4. (tekn.) Bråde, hvarpå modellen med flata sidan lägges vid formning, till gjutning.

FORMEL, färrml, m. 3. pl. *formler.* (lat. *Formula*) 1) Allmänt brukliga uttryck för något visst, bestämdt fall. Ingår i några sammansättningar, såsom Bön-, Rättegångs-, Trollformel, m. fl. — 2) (vetensk.) *Algebraisk f.*, sammanställning af de algebraiska termer, som beteckna värdet af en sammansatt algebraisk storhet. *Kemisk f.*, sammanställning af de kemiska tecken, som utvisa en kropps beståndsdelar.

FORMEL, färrmäl, a. 2. Som angår formen, det yttre (i motsats till innehållet).

FORMENLIG, färrmenlig, a. 2. Enlig, i öfverensstämmelse med en antagen form.

FORMERA, färrmëra, v. a. 1. (lat. *Formare*)

1) Frambringa, åstadkomma; utgöra. *Vattnet hade f-t en grop. De toner, som f. ett ackord. De linier, som f. en kvadrat, en triangel.* — *Syn.* Bilda, Frambringa, Åstadkomma, Dana, Tillskapa, Utgöra. — 2) (gram.) Bilda (ord) genom sammansättning, hänledning eller böjning. — 3) Gifva vederbörlig form åt något. *F. en penna*, med pennkniven skära upp och afspetsa en penna, så att hon blir tynlig att skriva med. — 4) (fig.) *F. en förbindelse*, inlåta sig i en sådan. *F. en sammansvärjning, komplott*, bilda, anstifta en sådan. *F. ett beslut*, fatta ett b. *F. en slutsats*, draga en slutsats. — *F. sig*, v. r. 1) Uppkomma. *Det har f-t sig en grop på det stället. En liga f-de sig emot honom.* — *Syn.* Se *Uppkomma*. — 2) (milit.) Uppställa sig i viss regelbunden ordning. *Trupperna f-de sig i en tätt sluten kolonn, i slagordning.* — *Formërande*, n. 4. o. *Formëring*, f. 2.

FORMFEL, färrmfél, n. 3. Fel emot den föreskrifna formen.

FORMFLASKA, f. 1. (tekn.) Tvenne mot hvarandra passande lådor af trä eller jern, hvilka fyllas med hårdt hoppackad gjutsand, och i hvilka gjutning af metall sker.

FORMHAMMARE, m. 2. pl. — *hamrar.* (tekn.) Ett slags tung hammare, som begagnas af guldslagare.

FORMIDABEL, färrmidåbl, a. 2. Fruktansvärd.

FORMJORD, f. sing. (tekn.) Jord, som begagnas vid gjutning.

FORMKISTA, f. 1. Se *Formflaska*.

FORMKONST, f. 3. Konsten att af mjuka ämnen (lera, vax) göra modeller eller förfärdiga prydnader på byggnader.

FORMLIG, a. 2. 1) Som har den föreskrifna, vederbörliga formen. *En f. afsägelse, öfverenskommelse. Ett f-t beslut.* — 2) Uttrycklig, klar och bestämd. *En f. bekännelse. Ett f-t ogilande. En f. kärleksförklaring.*

FORMLIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara formlig. *F-en af ett beslut, en kärleksförklaring.* — 2) (i fråga om person) Vidhängande vid formen, vid formaliteter. *Gå till väga med mycken f. i allt.*

FORMLIGT, adv. 1) I föreskrifven, vederbörlig form. *F. besluta.* — 2) Uttryckligt. *F. förklara sitt missnöje.*